

К.Г. Танцюра, Київ
аспірант

ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»

ПОЛІТИЧНИЙ КЛІМАТ КОСТА-РІКИ ПІСЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ 1948 Р.

Зроблено історичний екскурс в історію розбудови демократії Коста – Ріки після громадянської війни. Висвітлено сучасний стан речей на політичній арені та їхній вплив на подальші процеси в країні.

Ключові слова: *Коста-Ріка, політика, політичний клімат, трансформація.*

A historical excursion into the history of building Costa Rica's democracy after the Civil War was made. The current state of affairs in the political arena and their influence on further processes in the country are highlighted.

Key words: *Costa Rica, politics, political climate, transformation.*

У латиноамериканському регіоні, що потерпав від громадянських воєн та супутніх економічних і соціальних проблем, мирний та реформаторський результат громадянської війни у Коста-Ріці вирізняється серед сусідніх країн. Дана робота покликана висвітлити процес становлення демократичного устрою в країні після громадянської війни та її розвиток і досягнення статусу однієї з найбільш стабільних держав Латинської Америки. Для досягнення поставленої мети буде зроблено екскурс в історію розбудови демократії Коста - Ріки. Також вважаємо за доцільне висвітлити сучасний стан речей для розуміння подальших можливих змін в політичному процесі країни.

Серед науковців пострадянського простору частково проблематику політичної трансформації Коста-Ріки розкриває російська науковець О. Ю. Горохова у статі «Структурні реформи та економічна політика Коста-Ріки», яку було опубліковано у 2004 р. Робота присвячена аналізу економічного розвитку Коста-Ріки на етапі імпортозамінної моделі індустріалізації і реформ, що проводилися в рамках програми структурної адаптації у 1953 – 1957 рр. і побіжно торкається питання політичної трансформації у зазначений відтин часу, залишаючи осторонь зміни у політиці держави в ХХІ ст. [1].

Американський дослідник Дж. Бут у своїй статті «Демократичний розвиток в Коста-Ріці», виданій у 2008 р., робить огляд економічної історії країни від колонізації на початку ХVІ ст. до середини ХХ ст. й описує розвиток олігархії кавових еліт та виклики від робітничого класу з 1889 по 1948 рр. Також робиться короткий екскурс у події 1948 р., де громадянська війна розглядається, як початок народження сучасного ліберально - демократичного режиму, однак відсутній огляд сучасного на момент публікації статті стану політичної ситуації в країні [2]. Розглядаючи, власне, зміни політичного клімату Коста-Ріки, слід зазначити, що вони почалися майже одразу після революції 1948 р., коли було скасовано армію і підписано пакт Фігераса-Улате, який давав Хосе Фігерасу Фереру, очільнику революційного руху, 18 місяців для керування країною без законодавчої влади, перш ніж передати всі важелі управління Отіліо Улате [3].

7 листопада 1949 р. за правління Фігераса було прийнято нову Конституцію Коста-Ріки [4]. Будучи лідером революційної хунти, він поєднав прогресивну програму соціальних реформ Кальдерона і додав свої значущі реформи: заборонив комуністичну партію, запровадив виборчі права для жінок і повноправне громадянство для негрів, заборонив постійну армію, встановив термін повноважень президента та створив незалежний виборчий трибунал для нагляду за майбутніми виборами. Рівно через 18 місяців Фігерас передав важелі влади Улате. За таку відданість демократії громадяни Коста - Ріки два рази обирали його президентом – у 1953 – 1957 рр. і 1970 – 1974 рр.

У 1974 р. Даніель Одубер змінив Фігераса на посту президента. Подальший розкол зробив можливим президентську перемогу Родріго Каразо Одіо з Соціал-християнської партії того ж року. Каразо зіткнувся з серйозними проблемами. Дипломатичні відносини з сусідньою Нікарагуа погіршилися. Тисячі нікарагуанців та інших центральноамериканських біженців, які врятувалися від громадянської війни чи зловживання цивільними правами, втікали в Коста-Ріку. Ще більшими були економічні проблеми країни. Економічне зростання сповільнилось до майже нульового, темпи інфляції різко зростали, а рівень безробіття збільшився. Каразо залишив вирішення цієї проблеми для нового президента, Луїса Альберто Монжа Альвареса, який обійняв посаду в 1982 р. В обмін на прострочення боргів Коста-Ріки Міжнародний валютний фонд і Світовий банк наполягли на тому, щоб Монж вжив суворих заходів в економічній сфері, включаючи бюджетні та податкові скорочення і призупинення деяких субсидій.

У 1986 р. президентом став Оскар Аріаз Санчес. Він провадив послідовну політику, підтримуючи мир в регіоні, переконавшись, що переговори, а не війна, є найкращим способом забезпечення миру. План Аріаза закликав п'ять держав Центральної Америки працювати над демократією; забезпечити свободу преси та вільні й відкриті вибори.

В 1994 р. на президентських виборах переміг Хосе Марія Фігерас Олсен. Жорстка економічна політика та підвищення податків не принесли йому популярності серед народних мас. Ситуація погіршилася через відмову Світового банку надати Коста-Ріці кошти

для фінансування програми структурної перебудови. Згодом реформа пенсійної та податкової систем допомогла значно зменшити дефіцит внутрішнього національного продукту.

У 1998 р. президентом був обраний Анхель Родрігес, який пообіцяв зменшити бідність та покращити життя жінок та молоді. Розвиваючи туризм, Коста-Ріка почала залучати більше іноземних інвестицій, особливо з високотехнологічних фірм, і завдяки цьому її економіка відродилася.

Оскар Аріаз знову став президентом вже у 2006 р., перемігши Отона Соліса Фальзаса унаслідок невеликої відсоткової переваги. Він запропонував скасувати деякі державні монополії та висловився за ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Центральною Америкою та Домініканською Республікою зі Сполученими Штатами. У 2007 р. Коста-Ріка стала останньою країною Центральної Америки, яка її ратифікувала [5]. У лютому 2010 р. костариканці обрали першу жінку-президента – Лауру Чинчілю. Вона здивувала багатьох виборців своєю обіцянкою боротися з насильством та наркоторгівлею. Однак невдача Чинчілі у просуванні законодавчих ініціатив, особливо податкової реформи, знизилася її рейтинг до майже одиничних цифр, навіть коли економічні показники зростали та інфляція була менш помітною.

У квітні 2014 р. президентом Коста-Ріки став Луїс Гільєрмо Соліс. У 2016 р. відбувся загальногромадянський страйк, метою якого було дотримання урядом шістнадцяти вимог демонстрантів, які включали захист прав робітників, заклик багатих платити свою справедливую частку податків, а також опозицію до скорочення державної служби. Ці вимоги було прийнято до розгляду урядом Соліса, але внутрішня політика країни залишалася незмінною.

У березні 2018 р. перемогу на президентських виборах одержав лівоцентристський кандидат Карлос Альварадо, який з великим відривом переміг свого суперника, Фабріціо Альварадо. Він закликав інші сторони приєднатися до нього в уряді національної єдності.

Як висновок, можемо констатувати те, що, незважаючи на усі труднощі, з якими стикалися очільники країн протягом розглянутого у роботі періоду, кожен з них йшов шляхом реформ та необхідних обмежень і намагався забезпечити, насамперед, внутрішньополітичну

та соціальну стабільність. Наразі Коста-Ріка є найстабільнішою країною в Центральноамериканському регіоні. Політичний розвиток Коста-Ріки планується досліджувати в подальшому. Інформацію, викладену в даній роботі, планується використати для написання одного з розділів майбутнього дисертаційного дослідження.

Використані джерела та література:

1. Горохова Е. Ю. Структурные реформы и экономическая политика в Коста - Рике [Електронний ресурс] / Е. Ю. Горохова // Вестник РУДН. – 2004. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/v/strukturnye-reformy-i-ekonomicheskaya-politika-v-kosta-rike>.
2. Democratic Development in Costa Rica [Електронний ресурс] // Democratization, 15:4, 714-732. – 2008. – Режим доступу: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13510340802191052>.
3. Junta Fundadora de la Segunda República. 1948 – 1953 – San Jose, 1948. – 6 с.
4. Constitution of Costa Rica 1949 [Електронний ресурс]. – 1949. – Режим доступу: https://www.constituteproject.org/constitution/Costa_Rica_2011?lang=en#38.
5. SAFTA – DR Implementation Information for Costa Rica [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cbp.gov/trade/free-trade-agreements/cafta-dr/costa-rica>.